

איסור ייחוד (4) - מלקות, בעלה בעיר, פתח פתוח: קידושין פא ע"א

מן המילים "אמר רב מלקין על הייחוד" (שורה 12)
עד "סקבא דשתא ריגלא" (שורה 3 בשורות הרחבות).

<u>הסבר</u>	<u>המילים של הסוגיה</u>	
מה "אין אוסרין" למי שעבר על איסור ייחוד? (רש"י)		פתח – דברי רב
לאיזה חלק מדברי רב מתייחס רב אשי? (רש"י) לפי רש"י (ד"ה אתה מוציא לעז"), מה יגידו אנשים? מילים ברש"י: והאידנא = ועכשיו ליכא = אין למיקטלינהו = להרוג אותם		הגבלתו והסברו של רב אשי לדברי רב
היעזרו ברש"י ד"ה "רב זוטרא מלקי"		איך נהג מר זוטרא
		שאלת רב נחמן מפרהטיא לרב אשי
		תשובתו של רב אשי
עכשיו הגמרא דנה באחרים שמקבלים מלקות מבית דין לפי רב		
מה המקרה שמחייב מלקות, לפי רב? (רש"י)		פתח – דברי רב
מילון: מותיב – מושיב ליה – לו אפסירה – רסן, רצועה של עור ששמים על בהמה כדי לנהוג אותה ומקרי ליה = וקורא לו וראי רש"י ד"ה "ומקרי ליה"		מה עשה רב זוטרא כשהיה מקרה כזה

עכשיו הגמרא חוזרת לנושא ייחוד ודנה בתנאים שיש בהם להקל בעניין ייחוד		
קביעתו של רבה	ראי את רש"י ד"ה "לא שנו", כדי שיהיה ברור	
קביעתו של רב יוסף		
מעשה רב ביבי בבית רב יוסף	ראי רש"י ד"ה "שקולו דרגא" (המילים הראשונות הן "שאכלו פְּעֻלָּה")	
שאלה על התנהגותו של רב יוסף		
הסבר להתנהגותו של רב יוסף		
מקרה שבו צריכים לחשוש לייחוד		
דברי רב כהנא	צריך לעיין בדברי רש"י (ואחד ארוך) על מנת להבין את המקרים – ד"ה "אנשים בחוץ", "ונשים בפנימי אין חוששין משום ייחוד". מקרה 1 והדין: מקרה 2 והדין:	
מה כתוב בברייתא אחרת?	(3 מילים)	
קביעת אביי לאור הסתירה בין הברייתא לבין רב כהנא		
מה עשה אביי?	עיינו ברש"י ד"ה גולפי, ד"ה דייר	
מה עשה רבא?	עיינו ברש"י ד"ה דייר קנה	

עיינו ברש"י ד"ה סקבא דשתא ריגלא		אפיון שלשת הרגלים ע"י אבין

הבנה והעמקה בסוגיה:

(1) לפי רש"י, נותנים מכת מרדות, מלקות ששונות ממלקות דאורייתא, למי שעבר על איסור ייחוד. כדי להבין את דבריו, עיינו בהבדלים בין מלקות דאורייתא לבין מכת מרדות (מתוך אינציקלופדיה יהודית - <http://www.daat.ac.il/encyclopedia/value.asp?id1=912>)

על אילו לאוין חייבים מלקות?
<p>כל מצוות לא תעשה, שיש בה קום עשה, אין חייבין עליה (כגון במצות פריקה וטעינה, יש איסור של "לא תוכל להתעלם" ומצות עשה "הקם תקים עמו" (דב' כב, ד)). וכל מצוות לא תעשה שאין בה קום עשה לוקה (ספרי, מכות פ"ג ד').</p> <p>לאו שאפשר לתקן אותו בעשייה, אין לוקים עליו. כגון: לא תקח האם על הבנים – ויכול להחזירם. לא תכלה פאת שדך – ויכול להחזיר מה שליקט.</p> <p>לאו שאין בו מעשה אין לוקים עליו כגון: הולך רכיל, נוקם נוטר, ונושא שמע שוא (דברים כ"ב י"ח-י"ט). אבל הנשבע לשקר, וממרה ומקלל את חברו בשם – לוקים.</p> <p>אין לוקים על לאו שעונשו מיתה, כמו: לא תנאף, לא תעשה מלאכה בשבת.</p> <p>אין לוקים על לאו הניתן לתשלומים, כגון: לא תגזול ולא תגנוב, או ריבית שיכולים לכופו להשיב להמלווה.</p> <p>אין לוקים על לאו שבכללות, שהוא לאו אחד הכולל נושאים רבים, כגון: לא תאכלו על הדם (פ' קדושים), שלומדים ממנו כמה דינים.</p> <p>אין לוקים על לאו שנכללו בו דברים שונים, כגון: באכילת קורבן פסח נאמר: אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל. אינו לוקה על "נא" ועל "מבושל" שתי מלקיות, אלא אחת.</p> <p>כל המשלם ממון אינו לוקה, שנאמר "כדי רשעתו", משום רשעה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי רשעיות (מכות ד').</p> <p>הרמב"ם (הל' סנהדרין פ"ט) מונה מאתיים ושבע עבירות שלוקים עליהן, ו-18 מהן חייבי כרת. כל חייבי כרת שלקו, נפטרו מעונש הכרת, שנאמר "ונקלה אחיד": כשנקלה הרי הוא כאחיד (מכות כ"ג).</p> <p style="text-align: right;">מכת מרדות</p> <p>מכת מרדות היא עונש מלקות שחכמים מטילים על חוטא. מלקות אלה אינן קשורות בעונש המלקות שבתורה, ומספרם אינו קצוב. הדיינים קובעים את מידת העונש לפי חומרת העבירה.</p> <p>לדעת הר"ן: (אלפסי כתובות פ'). בכל עבירה נמשכת, שעובר עדיין על איסור, מכין אותו על לשעבר יותר מהמלקות הקצובות</p> <p>ריב"ש (שו"ת סי' צ') כתב בשם תוס' שמכת מרדות היא ל"ט, כשל תורה, רק שאינן חזקות כמותן (עי' פרי חדש או"ח סי' תע"א ב'). במגן אברהם (סי' רצ"ו ב') כתב בשם מהר"א ש"ס שמכת מרדות היא י"ג הכאות, שליש ממלקות דאורייתא. וכן כתוב בתשובת רשב"ץ.</p>

(2) מהי הגדרת "פתח פתוח לרשות הרבים"? עייני בדברי ר' עקיבא איגר ובדברי הרשב"א המובאים בדבריו:

ר' עקיבא איגר, שו"ת ר' עקיבא איגר מהדורה קמא סימן ק:

לשון הרשב"א (שו"ת הרשב"א חלק א סימן אלף רנא): "והגפת דלתות שאמרתו אין זה יחוד, עד שיהא הבית נעול במנעול". אבל באמת זהו ליתא, כדמוכח מהש"ס דדייקא: "פתח פתוח לרשות הרבים" הוא דאין בה משום יחוד. ואיכא למידק מיניה הא פתח סתום אפילו אינו נעול והוא פונה לרשות הרבים או פתוח לחצר, והוא עמה ביחוד בהבית, הוי יחוד.

(3) עיינו בהערה במסורת הש"ס בקשר למילים "סקבא דשתא ריגלא", שם מובא פירוש הערוך. איך שונה הסבר זה מפירושו של רש"י?

שאלות סיכום על סוגיה 4:

1. מהו השוני, ומהי הסיבה לשוני בין רב אשי לבין מר זוטרא ביישום קביעתו של רב, "מלקין על הייחוד"?
2. מהן שתי ההקלות שהתירו רבה ורב יוסף בעניין ייחוד, ואיזו הגבלה נלמדה בגמרא בעקבות הסיפור של רב ביבי בבית הרב יוסף?
3. "אנא נעביד לחומרא" – הסבירי את ההקשר לקביעה זו של אביי, והסבירי מדוע הוא ראה לנכון לנהוג לחומרא במקרה זה. (ניתן לצייר חלק מן התשובה (צ)).
4. האם מעשה אביי ("דייר גולפי"), מעשה רבא ("דייר קנה"), וקביעתו של אבין ("סקבא דשתא ריגלא") קשורים לענייני ייחוד? הסבירי את תשובתך.